

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 485/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní Okresného súdu Bratislava I vedenom pod sp. zn. 19 C 66/2012, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 630/2014 z 19. júna 2018 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 229/2019 z 27. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vedeným pod sp. zn. 19 C 66/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“), základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 630/2014 z 19. júna 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, ako aj čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 229/2019 z 27. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. septembra 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom napadnutého konania na strane navrhovateľa vedeného pred okresným súdom na základe návrhu podaného 6. júna 2012 na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „postupový súd“), ktorým sa sťažovateľ domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy proti žalovanej Slovenskej republike, ktorá mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu sudcov postupového súdu v konaniach vedených pod sp. zn. PK 1 T 56/06 a sp. zn. PK 2 T 39/2001. O sťažovateľovom návrhu rozhodol okresný súd rozsudkom zo 7. marca 2014 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“),

ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanej strane nepriznal náhradu trov konania. Odvolaniu sťažovateľa podanému proti rozsudku okresného súdu nebolo vyhovené a krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu, pričom žalovanej strane nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dovolanie sťažovateľa podané proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako procesne neprípustné.

3. V súvislosti s namietaným porušením označených práv krajským súdom a najvyšším súdom sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje takmer identicky ako v podanom dovolaní, keď namieta, že mu prvoinštančný súd, ako aj odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby v namietanom konaní plnohodnotne uskutočňoval a realizoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, keďže s ním nebolo riadne konané. Podľa sťažovateľa krajský súd nesprávne posúdil jeho odvolanie, keď o ňom rozhodoval podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016, pričom odvolanie podal sťažovateľ ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Namieta, že krajský súd sa dôsledne nevysporiadal s diskriminačným konaním okresného súdu majúcim za následok porušenie práva rovnosti a porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku zanedbania poučovacej povinnosti, keďže sťažovateľa nepoučil o možnosti namietať postúpenie veci z dôvodu miestnej príslušnosti, na základe čoho nie je možné okresný súd „*považovať za miestne a vecne príslušný súd – ergo jedná sa o nezákonný súd.*“. Podľa sťažovateľa nebol okresným súdom poučený ani o jeho právach a povinnostiach v súvislosti s podaním odvolania proti rozsudku okresného súdu.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera aj námietku, že mu postupom krajského súdu v odvolacom konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže podľa jeho vyjadrenia napriek tomu, že v konaní pred okresným súdom používal na účely komunikácie s konajúcim súdom svoju emailovú adresu a súčasne okresný súd požiadal, aby mu písomnosti doručoval na jeho elektronickú adresu, krajský súd ho o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci elektronickými prostriedkami

neupovedomil. Na podporu svojej námietky poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 26/2017 z 31. mája 2018.

K porušeniu označených práv najvyšším súdom sťažovateľ argumentuje, že všetky uvedené procesné pochybenia namietal aj v rámci podaného dovolania, kde ich subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd ako súd dovolací sa však s ním riadne nevysporiadal, a preto odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považuje za zmätočné a arbitrárne.

4. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ žiada ústavný súd rozhodnúť o vyslovení porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. V odôvodnení ústavnej sťažnosti k namietanému porušeniu týchto práv okresným súdom sťažovateľ uviedol:

„... dĺžka kompenzačného konania č. k. 19C/66/2012 od 06.06.2012 (pôvodne vedeného na Okresnom súde Bratislava 3 pod č. k. 7C/53/2012) o odškodnení nemajetkovej ujmy... pri jeho posúdení ako CELKU nesplnila požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo nie je prípustným a ústavne právne konformným.

Sťažovateľ vzhľadom na skutkový stav veci a okolnosti prípadu k neefektívnemu a nesúrodému, nekoncentrovanému konaniu porušovateľov 1-3 neprispel.

Sťažovateľ k porušeniu primeranej lehoty v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru neprispel, na prietahoch a extrémne dĺžke odvolacieho konania, sa nepodieľal, keďže od počiatku mal záujem na urýchlennom a spravodlivom prejednaní a rozhodnutí kompenzačnej veci v primeranej lehote.

Stav právnej neistoty, bezmocnosti, beznádeje a psychického strádania sťažovateľa o výsledok tohto odvolacieho konania stále trvá, pri posúdení dĺžky konania v trestnej veci č. k. PK 1T56/03 vedeného na Okresnom súde Bratislava 3 od 05.06.2003 {doposiaľ nerozhodnuté zákonným spôsobom ani len na 1. stupni, keďže prokuratúra doposiaľ za viac ako 17 rokov nedoručila súdu dôkaz pravdy...“

Sťažovateľ, odkazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), zastáva názor, že v napadnutom konaní *„je naďalej obeťou porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru... majú zato, že za daného skutkového stavu veci nebol povinný podať sťažnosť predsedovi okresného súdu na priedahy neprimeranú dĺžku kompenzačného konania, prebieha konanie o trovách dovolacieho konania .“*.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, označené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a vrátil vec sťažovateľa krajskému súdu a najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, ako aj primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 17 000 €.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

15. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

16. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré bolo podľa jeho názoru poznačené zbytočnými prietahmi. Taktiež namieta porušenie svojich označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom napadnutým rozsudkom

krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. V rámci predostretej argumentácie prezentuje výhrady proti procesnému postupu okresného súdu pri prejednávaní jeho právnej veci a tiež proti procesnému postupu krajského súdu v odvolacom konaní, keď podľa mienky sťažovateľa je postup konajúcich súdov poznačený vadami majúcimi intenzitu porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv, ktoré neboli najvyšším súdom ako súdom dovolacím korigované.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu

18. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľ namieta postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 66/2012. Ústavný súd konštatuje rozpor medzi odôvodnením ústavnej sťažnosti a jej petitom. Argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, hoci bola koncipovaná kvalifikovaným právnym zástupcom, obsahuje iba všeobecné konštatovanie sťažovateľa, že dĺžka napadnutého konania nesplnila požiadavku primeranej lehoty, avšak bez ďalšej opory v konkrétnej, logicky zrozumiteľnej a zároveň právne zmysluplnej argumentácii. Sťažovateľ v súvislosti s namietanými priet'ahmi v odôvodnení ústavnej sťažnosti poukazuje na konanie vedené postupovým súdom pod sp. zn. PK 1 T 56/03, ktoré doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté.

19. Za takejto situácie, keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje zmysluplné odôvodnenie návrhu, ktoré by poskytlo základný východiskový rámec pre rozhodovanie ústavného súdu o namietanom porušení uvedených práv sťažovateľa, mohla by zakladať dôvod odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde ako nemajúca náležitosti ustanovené zákonom.

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je však zrejmé, že časť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v napadnutom konaní okresného súdu je zjavne neopodstatnená.

21. Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

22. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

23. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti

alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

24. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom zo 7. marca 2014, ktorý v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 12. septembra 2018. Dovolanie podané sťažovateľom proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo najvyšším súdom odmietnuté napadnutým uznesením z 27. mája 2020 (sťažovateľovi doručené 3. júla 2020, pozn.), teda ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. Ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu zohľadnil skutočnosť, že napadnuté konanie na súde prvej inštancie vo veci sťažovateľa bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (4. septembra 2020, pozn.) právoplatne skončené.

25. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že v napadnutom konaní „*prebieha konanie o trovách dovolacieho konania*“, ústavný súd poukazuje na druhý výrok napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého žalovanej strane nebola priznaná náhrada trov dovolacieho konania.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

27. Vzhľadom na § 124 poslednú vetu zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom

napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku, ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu.

28. Na úvod ústavný súd poznamenáva, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia označených práv rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu má napriek právnomu zastúpeniu v konaní pred ústavným súdom laický, nezrozumiteľný a z odborného hľadiska neprínosný charakter. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ opakovane vznáša námietky, pre ktoré považuje rozhodnutia všeobecných súdov za nesprávne, bez ďalšej právne zmysluplnej argumentácie.

29. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, z novších napr. II. ÚS 206/2015, I. ÚS 41/2019).

30. Ústavný súd môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

31. Pri posúdení napadnutého rozsudku krajského súdu (v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu) nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo alebo nemalo byť odvolaniu sťažovateľa vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

32. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 29 až 31 odôvodnenia tohto uznesenia, posúdil ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o nevyhovení odvolaniu sťažovateľa, tiež s odôvodnením prvoinštančného rozsudku okresného súdu, s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj s relevantnou právnou úpravou, ktorá bola v právnej veci sťažovateľa aplikovaná.

33. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (v spojení s odôvodnením prvoinštančného rozsudku) bez toho, aby bolo potrebné dôvody rozhodnutia všeobecných súdov ďalej analyzovať, keďže sú podľa názoru ústavného súdu dostatočne výpovedné, možno vyvodiť, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Napadnutý rozsudok krajského súdu je zdôvodnený riadne a presvedčivo, nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery citovaného rozhodnutia krajského súdu, ktoré sú v nevyhnutnej miere v potrebnom rozsahu odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

34. Závery obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu nemožno kvalifikovať ako arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné vo vzťahu k sťažovateľom označeným právam podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým porušením označených práv a rozhodnutím krajského súdu.

35. K námietke sťažovateľa o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd pre úplnosť uvádza, že v týchto článkoch sú upravené základné garancie, resp. princípy fungovania štátu, majú teda charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformulujú základné práva ani slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré sú upravené v druhej hlave ústavy. Vzhľadom na to, že sťažovateľ dáva ich porušenie do priamej súvislosti s čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, pričom ústavný súd nezistil porušenie označených práv, je ústavná sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

III.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

36. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, ktorou spochybňuje správnosť záveru najvyššieho súdu o (ne)prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v súlade s ktorou otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je v zásade otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 471/2017).

37. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESLP z 28. 10. 1998). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom

na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 804/2016, II. ÚS 465/2017, I. ÚS 156/2018, II. ÚS 153/2019).

38. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 27. mája 2020, i keď v konečnom dôsledku dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustné, zaujal stanovisko k podstate námietok sťažovateľa, ktoré uvádza aj v ústavnej sťažnosti. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto (na rozdiel od názoru sťažovateľa) nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné.

39. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že odvolanie podal ešte v čase platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, pričom krajský súd nesprávne jeho odvolanie posúdil podľa Civilného sporového poriadku, ústavný súd konštatuje, že táto námietka neobstojí vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

40. K námietke sťažovateľa o nesplnení všeobecnej poučovacej povinnosti krajského súdu ústavný súd poukazuje na bod 18 odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde najvyšší súd uviedol, že v „zmysle § 105 ods. 2, 3 OSP (účinného v čase postúpenia tejto veci miestne príslušnému súdu, t. j. k 28. júnu 2012), ak súd podľa odseku 1 zistí, že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia alebo ju za podmienok uvedených v § 11 ods. 3 predloží Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky; o tomto postúpení súd upovedomí účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí alebo účastník postúpenie namieta do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení, predloží vec na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu; jeho rozhodnutím je viazaný aj súd, ktorému má byť vec podľa rozhodnutia nadriadeného súdu postúpená. Nadriadený súd rozhodne do 30 dní od predloženia veci.

V tejto časti dovolania žalobca namieta údajné nesplnenie poučovacej povinnosti súdu prvej inštancie podľa § 105 OSP ods. 2, 3 OSP o možnosti namietať postúpenie veci.

Z citovaného ustanovenia ale nevyplýva poučovacia povinnosť súdu ohľadom možnosti namietať postúpenie veci. Vyplýva z neho však pre súd povinnosť účastníka upovedomiť o takomto postúpení veci príslušnému súdu, čo súd prvej inštancie vo vzťahu k žalobcovi splnil oznámením z 28. júna 2012, doručeným mu 18. júla 2012 (vid' č. 1. 22 a 26 spisu). Dovolací súd poznamenáva, že bezodkladné postúpenie veci z dôvodu miestnej príslušnosti (§ 84 OSP) z Okresného súdu Bratislava III Okresnému súdu Bratislava I bolo správne, preto ani prípadne vyslovený nesúhlas žalobcu s postúpením by nebol spôsobilý zmeniť takto ustálenú príslušnosť Okresného súdu Bratislava I. Vzhľadom na uvedené považuje dovolací súd námietku žalobcu o nesplnení poučovacej povinnosti súdom prvej inštancie za neopodstatnenú.“.

41. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa o nesprávnom, resp. nedostatočnom splnení poučovacej povinnosti okresným súdom v súvislosti s podaním odvolania proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie ústavný súd konštatuje, že z hľadiska svojho rozsahu v zmysle Civilného sporového poriadku (rovnaká právna úprava platila aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, pozn.) poučovacia povinnosť musí obsahovať poučenie o lehote na podanie odvolania (dĺžke a začiatku jej plynutia), o súde príslušnom na podanie odvolania a náležitostiach odvolania. Uvedený rozsah poučovacej povinnosti, resp. jej nenaplnenie okresným súdom sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nespochybňuje. Z poučenia v rozsudku okresného súdu je zrejmé, že okresný súd si túto povinnosť splnil. Na základe uvedeného sa ústavnému súdu javí argumentácia sťažovateľa o procesnom pochybení všeobecných súdov v súvislosti s manudukačnou povinnosťou, ktoré malo mať intenzitu porušenia jeho označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, ako zjavne neopodstatnená.

42. Podľa § 160 ods. 3 CSP všeobecný súd manudukačnú povinnosť nemá, ak je strana fyzickou osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. V takomto prípade z dôvodu splnenia kvalifikačného predpokladu o vedomosti znalosti procesných práv a povinností je právo na princíp rovnosti zbraní zachované. Z predchádzajúcich konaní pred ústavným súdom vo veciach ústavných sťažností sťažovateľa je ústavnému súdu známe, že sťažovateľ je osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (napr. II. ÚS 355/2020), čo napokon sám dokladoval

priložením kópie diplomu o získaní vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom programe práva (vystavený 6. septembra 2011, pozn.) k tejto ústavnej sťažnosti.

43. Vo vzťahu k formulovanej námietke sťažovateľa o odňatí možnosti riadne konať, pretože krajský súd ho neupovedomil o verejnom vyhlásení rozsudku zaslaním upovedomenia elektronicky na jeho mailovú adresu, hoci o to požiadal, ústavný súd poukazuje na bod 22 odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde najvyšší súd v podstatnom uviedol:

„Podľa najvyššieho súdu dovolateľ nenáležitým vytká odvolaciemu súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku mu neoznámil aj elektronickými prostriedkami na mailovú adresu...“

Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

Z gramatického a sémantického výkladu ustanovenia § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepochybne vyplýva, že súd oznámi strane miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami, (len) ak o to strana požiada. Zo spisu súdu prvej inštancie nevyplýva, že by dovolateľ (žalobca) výslovne požiadal o oznámenie času a miesta verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami; to netvrdí ani sám dovolateľ v dovolaní. K tomu, aby súd bol povinný splniť povinnosť podľa § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepostačuje, ak strana v komunikácii so súdom (len) uvádza okrem svojej adresy bydliska aj svoju elektronickú adresu [obdobne 1 Cdo 11/2019, 2 Cdo 175/2018, 6 Cdo 2/2018, 7 Cdo 10/2019, 8 Cdo 139/2017 a iné.]“

44. Ústavný súd v tomto smere už v minulosti konštatoval (II. ÚS 169/2019, II. ÚS 152/2020, II. ÚS 162/2020), že pokiaľ strana sporu bola o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku oboznámená zverejnením oznámenia na oznamovacej/úradnej tabuli súdu či internetovej stránke súdu (prípadne písomne), avšak nie aj prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to napriek tomu, že strana sporu o to požiadala, ide o zjavne nezákonný postup súdu a dochádza (slovami svojho času platného Občianskeho súdneho

poriadku) k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu. Takýto nezákonný postup súdu (síce zakladajúci prípustnosť dovolania) však nemusí dosahovať intenzitu porušenia ústavných práv tejto strany sporu. Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie ústavnosti takéhoto (zjavne nezákonného) postupu súdu pri oboznamovaní s miestom a časom verejného vyhlásenia rozsudku teda je, či sa do dispozičnej sféry a vedomia strany sporu dostalo v dostatočnom časovom predstihu (v lehote najmenej päť dní) riadne upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku.

Inak povedané, rozhodujúce je, či strane sporu vôbec bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, aj keď nie elektronickými prostriedkami. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že aj v prípade potvrdenia pravdivosti námietky sťažovateľa (že mu krajský súd informácie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku nedoručil elektronicky napriek jeho výslovnej žiadosti o túto formu komunikácie) by takáto situácia ešte nemusela znamenať porušenie ústavných práv sťažovateľa, a to vzhľadom na intenzitu zásahu do ústavných práv sťažovateľa oslabenú tým, že krajský súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku sťažovateľovi a verejnosti zverejnením predmetných informácií na úradnej tabuli súdu (túto skutočnosť sťažovateľ nijakým spôsobom nespochybnil). Ústavný súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že sťažovateľ napokon ani nepreukázal, že by v zmysle dikcie relevantného zákonného ustanovenia § 219 ods. 3 CSP výslovne krajský súd o doručovanie písomností, resp. o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami požiadal.

45. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľa odmietnuť ako procesne neprípustné, pričom sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dovolacími námietkami sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia,

nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za taký, ktorým by došlo k popretiu podstaty, zmyslu alebo účelu vo veci sťažovateľa použitých procesno-právnych noriem (upravujúcich prípustnosť dovolania v civilných sporoch).

46. Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

47. Rovnako ako v prípade namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nezistil ani porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí totiž nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutie ESĽP z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013).

48. Citovaná judikatúra ESĽP potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, a keďže ústavný súd zistil, že k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by najvyšší súd porušil sťažovateľovo právo zaručené čl. 13 dohovoru, a preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd uvádza, že čl. 13 dohovoru má procesný charakter, ktorý zaručuje všeobecné právo na účinný právny prostriedok nápravy pred vnútroštátnym orgánom každému, kto sa dovoláva základných práv a slobôd uvedených v dohovore. Tento

účinný prostriedok nápravy je nezávislý od istoty priaznivého výsledku pre sťažovateľa (podobne III. ÚS 86/05, I. ÚS 538/2013, III. ÚS 167/2017).

49. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu